BESCHRIJVING DER NIEUWE SOORTEN

DOOR

P. C. T. SNELLEN.

---

48. *Lycaena Gnoma* m. nov. sp.

Plaat 7, fig. 1.

Deze kleine *Lycaena* behoort tot eene groep, welke in de Europesche fauna slechts door twee, eveneens kleine vlinders is vertegenwoordigd, namelijk tot die, bij welke op de ongestaarte achtervleugels de middenvlek en de vlekken der gewone boogrij daarachter, met uitzondering van de bovenste in cel 7, in plaats van zwart te zijn, dezelfde kleur als de grond des vleugels hebben en slechts een weinig donkerder van tint zijn. Zij komen zoodoende alleen uit door de grijswitte afzetting. De gewone wortelvlekken daarentegen, die op eene nagenoeg regte lijn staan, zijn koolzwart evenals de reeds vermelde bovenste in cel 7. Verder zijn de randvlekken wortelwaarts niet door spitse zwarte kapjes afgezet, maar slechts door witgezoomde, naauwelijks gebogene donkergrijze streepjes. Het laatstvermelde komt buitendien alleen nog bij *Lyc. Hyrcana* Led. en *Sieversii* Christ (*Mirza* Staud.) voor en het bovenvermelde groepje (*Trochilus* H. S., *Galba* Led. en *Gnoma* m.) is dus van de talrijke *Lycaenen* der Europesche fauna vrij duidelijk gescheiden. Of *Gnoma* onder de gepubliceerde exotische soorten nog verwanten heeft, is mij onbekend, doch ik hoop dat mijne beschrijving, gevoegd bij de afbeelding, toereikende zal zijn om haar steeds te herkennen.

Van *Galba* Led. onderscheidt *Gnoma* zich door in beide sexen donkerbruine bovenzijde en *vier* (in plaats van 2) koolzwarte, zilver beschubde randvlekken aan de onderzijde

der achtervleugels. De mede bij beide sexen boven bruine *Trochilus* is boven: 1° lichter, bij den man met vier vuilblaauwwitte middenstippen; 2° heeft die soort op de achtervleugels eene oranje streep wortelwaarts van de koolzwarte ronde vlekken voor den achterrand. Onder is bij *Trochilus* de kleur heldergrijs en zijn de middenvlek benevens de boogrij der voorvleugels zwart, terwijl de witte afzetting van de boogrij der achtervleugels eene vrij regelmatig ketenvormige teekening vormt. Bij *Gnoma* is de kleur der onderzijde bruingrijs, de boogrij der voorvleugels even licht als die der achtervleugels en de witte boogjes waarmede de vlekken zijn afgezet, zijn zeer vlak. Eindelijk ziet men bij *Trochilus* in cel 1*e*, 2 en 3 drie koolzwarte, vooral wortelwaarts oranje afgezette, zilver beschubde zwarte randvlekken en bij *Gnoma* in cel 2—5 vier zulke randvlekken, die echter gelijkmatig, leemgeel zijn afgezet, terwijl cel 1*c* en 6 twee groenzilveren stippen voeren.

Vlugt 16—19 mm. Sprieten zwart, wit geringd; het knopje onder donkerbruin. Oogen geheel naakt, ovaal, onder en boven spits, wit gerand. Palpen blaauwwit, de haren aan de voorzijde van lid 2 en lid 3 boven op zwart. Bovenzijde van lijf en vleugels bij beide sexen eenkleurig zwartbruin met min of meer duidelijke ronde zwarte vlekken langs den achterrand der achtervleugels, verder ongeteekend. Van de onderzijde valt na het bovenvermelde alleen te zeggen dat ook de randvlekken der voorvleugels weinig of niet donkerder zijn dan de grond en dat de tweede wortelvlek der achtervleugels niet zoo als bij *Trochilus* een weinig wortelwaarts uitspringt, maar eer een zweem franjewaarts. Geheel bij den binnenrandswortel staat nog een koolzwart, wit gerand vlekje.

Franje als de vleugels, met lichtgrijze punt. Voorvleugels met 11 aderen, 8 en 9 gesteeld in den voorrand, 11 vrij van 12. Pooten, borst en buik onzuiver blaauwwit, de achterzijde der voorscheenen aan het eind met een klein doorntje.

49. *Lycaena Lysizone* m. nov. sp.

Plaat 7, fig. 2 en 2*a*.

Indien men Felder mogt gelooven dan zou het verre Oosten verscheidene varieteiten van *Lycaena Lysimon* Hübn. voortbrengen, die op verschillende plaatsen voorkomen. Waarom hij die varieteiten niettemin allen namen geeft en haar als species behandelt (*Lyc. Novae-Hollandiae*, *Tanagra* en *Serica*, zie Kirby's Catalogus p. 261 waar zij opgenoemd zijn) begrijp ik niet of het moest zijn met het welberekend overleg om, wanneer die zoogenoemde varieteiten later goede species bleken te zijn, toch als auteur in aanmerking te komen. Wat mij aangaat, zoo heb ik nooit uit Oost-Indië eene echte *Lysimon* gezien, overeenkomende met Europesche en West-Afrikaansche voorwerpen in mijne collectie, maar wel ten minste twee goed onderscheiden species die mogelijk onder Felder's zoogenaamde varieteiten zullen schuilen. Gaarne nam ik voor die soorten zijne namen aan, doch hij heeft de bovengenoemde zeer vlugtig beschreven en dus durf ik, om geene verwarring te veroorzaken, die namen niet toepassen.

Lyc. Lysizone, de eerste der door mij bedoelde soorten, heeft dezelfde grootte als *Lysimon* (20—25 mm. vlugt) en ook ongeveer denzelfden vleugelvorm, doch onderscheidt zich op de bovenzijde door scherp zwarte franjelijn, bij het mannetje bovendien door ander blaauw (als *Argus* ♂ of *Alcon* ♂), terwijl het bij *Lysimon* ♂ zeer donker paarsachtig is met vrij sterken glans. Verder is de voorrand der voorvleugels by *Lysizone* tot twee derden bijna wit en bij *Lysimon* slechts een weinig grijsachtig. Op de onderzijde ligt het verschil minder in de kleur dan in de teekening, want sommigen mijner Afrikaansche exemplaren zijn ook bijna witgrijs. Het oog der boogrij van de achtervleugels in cel 6 staat bij *Lysimon* juist in de bogt, tusschen de oogen van cel 5 en 7 in, bij *Lysizone* onder dat van cel 7, zelfs meer wortelwaarts. Vervolgens springt het oog van cel 2 bij

Lysizone sterk in, bij *Lysimon* niet merkbaar en staat het dubbele oogje in cel 1*b* der voorvleugels bij *Lysizone* de helft nader bij de randvlekken dan het, buitendien bijna loodregt staande, oog in cel 2. Bij *Lysimon* is het dubbele oog in cel 2 niet nader bij de boogrij dan het schuins staande oog in cel 2. *Lysizone* behoort dus tot de groep van *Semiargus*, *Sebrus* en *Minimus*, waar zij zich onderscheidt door het glanzige grijsblaauw, dat bij het mannetje op de voorvleugels steeds een grooten, naar boven sterk verbreeden zwartgrijzen rand vrij laat, de witte kleur van cel 11 en 12 der voorvleugels, terwijl de snede van den voorrand steeds donker blijft en niet wit is gelijk bij de genoemde soorten. Eindelijk is de wortelhelft der *grijs*witte franje donkergrijs gevlekt en vertoont de bovenzijde der achtervleugels bij de meeste exemplaren tegen den staarthoek twee rijen donkerder randvlekken, die door blaauwe boogjes worden gescheiden.

Na het bovenstaande valt van deze soort slechts nog het volgende te zeggen:

Oogen zeer kort behaard, spits-ovaal, wit gerand. Sprieten donker, wit geringd. Palpen blaauwwit, haren aan lid 2 en de bovenzijde van lid 3 zwart. Bovenzijde zonder middenvlekken, bij de mannen de voorvleugeladeren aan den wortel witachtig; bovenzijde bij de wijfjes vaalzwart met blaauw bestoven vleugelwortels Achtervleugels bij de mannen slechts met een smal vaalzwart randje, dat naar boven iets breeder wordt. Lijf boven vaalzwart, licht blaauw behaard. Onderzijde bij al de mannen grijsachtig blaauwwit, bij de wijfjes licht bruingrijs met de volledige, dof grijsbruine teekening der *Lycaenen*, die bij de wijfjes grijswit is gerand. De randvlekken zijn iets bleeker dan de middenvlekken en boogrij, en hebben geen spoor van rood of geel tusschen zich, evenmin als zij op de achtervleugels met zilveren schubben zijn versierd. Voorvleugels met 11 aderen, 8 en 9 gesteeld in den voorrand, 11 vrij van 12. Palpen, pooten, borst en buik blaauwwit. Voorscheenen zonder doorn.

Het is mogelijk dat Herrich-Schäffer met zijne *Lycaena communis* deze soort bedoeld heeft, doch hij noch Koch, dien hij als auteur noemt, hebben ooit voor zoo ver ik weet eenige beschrijving of afbeelding van haar gegeven. De afbeelding van *Ubaldus* Cramer stelt eene verwante soort voor, doch is m. i. niet zorgvuldig genoeg om in aanmerking te komen. Die van *Lyc. Plato* Blanchard (vide Kirby) kan ik niet vergelijken, doch daar wij reeds eene *Lyc. Plato* Fabr. hebben zou de soort toch verdoopt moeten worden. Verder is het ook mogelijk dat Moore met zijne *Lyc. Sangra* mijne soort heeft bedoeld, doch zijne beschrijving en afbeelding zijn niet naauwkeurig genoeg om dit uit te maken.

Verscheidene exemplaren zijn door den heer Piepers overgezonden.

50. *Lycaena Pygmaea* m. nov. sp.

Plaat 7, fig. 3.

Mede oppervlakkig beschouwd, aan *Lysimon* verwant, met hetzelfde blaauw der bovenzijde als *Lysizone*, dat op de voorvleugels denzelfden vaalzwarten rand heeft, doch op de achtervleugels een breederen, naar den staarthoek niet versmalden. De franje is echter anders, met zwartgrijze wortelhelft en witte, ongevlekte buitenhelft. Verder zijn de achtervleugels smaller, aan den binnenrandshoek meer bijgerond, en verschilt dit vlindertje dus door zijnen Heliconiden-achtigen vleugelvorm duidelijk zoowel van *Lysimon* als van *Lysizone*.

Oogen naakt, spits-ovaal, wit gerand. Palpen en sprieten als bij *Lysizone*. Cel 11 en 12 der voorvleugels aan den wortel slechts onbeduidend grijsachtig, evenzoo de vleugeladeren niet lichter beschubd. Geene middenvlekken noch randvlekken of blaauwe boogjes tegen den staarthoek der achtervleugels.

Onderzijde zuiver lichtgrijs, de *Lycaenen*-teekening volledig, bijna zwart, de boogrij der achtervleugels als bij *Lysimon*, zelfs nog iets regelmatiger. Ook op de voorvleugels is het

bijna geheel ineengevloeide dubbele oogje in cel 1 *b* even ver van de randvlekken verwijderd als bij *Lysimon*, doch de overige oogjes zijn veel onregelmatiger; zij staan allen schuins, zijn langwerpig en het oogje in cel 5 is zelfs toegeknepen en gelijkt op een ∧, terwijl het bij *Lysimon* bijna cirkelrond is. Wortelwaarts van de middenvlek staat bij *Pygmaea* nog een oogje der boogrij aan den voorrand, maar geen worteloogje in de middencel zoo als bij *Lysimon*. De randvlekken, bleeker dan de boogrij en zonder rood, geel of zilveren schubben, zijn langwerpig, alleen door de aderen gescheiden en doen, door de onafgebroken boogjes die haar aan beide zijden begeleiden, de geheele randteekening op een lichtgrijs, donker afgezet ketentje gelijken. Nervuur, lijf en pooten als bij *Lysizone*.

Een gaaf en een afgevlogen mannetje.

75. *Pamphila brunnea* m. nov. sp.

Plaat 7, fig. 4.

Deze soort, eene *Goniloba* volgens Herrich-Schäffer, die zijne uitmuntende analytische tabel van de soorten der *Hesperidinen*-genera, helaas! onvoltooid heeft gelaten, behoort in dat genus onder afdeeling V***** (zie *Corr. Bl. des Zool.-Min. Vereins* 1869 p. 196) en onderscheidt zich daarin van *Julianus* Latr. dadelijk door de grootte, de niet olijfbruine maar eer zeer donker koffijbruine grondkleur van de bovenzijde, die slechts eene spaarzame donker olijfkleurige beharing aan de vleugelwortels heeft in plaats van eene rijkelijke geelgroene, en verder door de okergele, niet vuilwitte franje der achtervleugels. De onderzijde van lijf en vleugels heeft bij *Brunnea* de kleur van gebranden omber, bij *Julianus* zijn de vleugels op de onderzijde groenachtig grijs en is de buik grijswit.

Vlugt 38 (♀) en 40 (♂) mm. Sprieten zwartbruin; op de onderzijde is de wortelhelft van het knopje geelachtig. Over de palpen ligt een olijfgroene tint, door dat de spitsen van de haren, waarmede zij bekleed zijn, zoo gekleurd zijn. Het-

zelfde neemt men waar op de bovenzijde van den kop en thorax, die overigens als het lijf zeer donker bruin zijn als de vleugels. Deze vertoonen als boven gezegd, bij het lijf eene dunne, geelachtig olijfgroene beharing en zijn met kleine, doorschijnende vlekjes geteekend. In de middencel staan er twee, waarvan het bovenste bij het wijfje slechts eene uiterst kleine stip is. Eene rij van drie andere, naar de vleugelpunt gerigt en in grootte snel afnemende, staat in cel 2—4; twee costaalvlekjes worden in cel 6 en 7 gevonden; zij zijn zeer klein en dat in cel 6 staat het meest franjewaarts. Bij den man ziet men een grijs lijntje van ader 1 naar de vlek in cel 2. Franje der voorvleugels slechts tot ader 2 okergeel, verder op meer grijs en wel het meest bij het wijfje. Achtervleugels boven geheel ongeteekend; hunne okergele franje boven ader 4 grijsachtig. De onderzijde is iets doffer en geler dan boven, tegen den voorvleugelwortel zwartachtig en bij den man met eene flaauwe donkergele langslijn in de middencel, overigens met dezelfde vlekjes doch zonder het grijze lijntje van cel 1*b*. Bij het wijfje is de gele lijn der middencel niet aanwezig, doch men ziet eene vaalgele plek in cel 1*b*. Pooten donkerbruin met iets lichtere tarsen.

Twee gave exemplaren.

78. *Thymelicus nigrolimbatus* m. nov. sp.

Plaat 7, fig. 5.

19—23 mm.

Een zuivere *Thymelicus* volgens Herrich-Schäffer's systeem (zie *Corr. Bl. Zool.-Min. Vereins* 1869 p. 138); het sprietknopje is plat, aan het eind geheel afgerond en aan de basis der sprieten vindt men een zwart pluimpje. Eindlid der palpen spits priemvormig.

Sprieten donkerbruin, okergeel geringd, het knopje op de onderzijde bleek okergeel. Palpen aan de voorzijde geelwit, naar boven bruingeel, het eindlid en de achterzijde van lid 2 zwart. Kop en lijf zwart, okergeel behaard. Voorvleugels

levendig donker okergeel, bijna goudgeel, aan den wortel zwart bestoven, met eene driekante zwarte vlek op een derde, die den wortel van cel 2 en de bovenste helft van het wortelgedeelte van cel 1 *b* beslaat. Op de dwarsader ziet men eene eenigszins vierkante zwarte vlek, die door eene korte streep met den voorrand is verbonden en zoo eene ongeveer bijlvormige teekening vormt. De achterrand is zwart, wortelwaarts stomp getand, scherp begrensd, aan de vleugelpunt zeer breed, in cel 4 en 5 veel versmald en van daar gelijkmatig in breedte toenemende om in cel 1 *a* langs den binnenrand te vervloeijen.

Achtervleugels zwart met een hoog okergeel, ovaal vlekje in de middencel en een evenzoo gekleurden breeden, bijna horizontalen, onregelmatig getanden dwarsband, die even onder ader 6 zeer scherp begint en aan ader 1 *b*, minder duidelijk begrensd, eindigt. De franje is aan den staarthoek der achtervleugels levendig okergeel, doch wordt naar boven iets onzuiverder om boven ader 2 der voorvleugels een grijzen tint aan te nemen.

Onderzijde bijna als boven geteekend, doch het zwart beslaat op de voorvleugels cel 1 *a* geheel en ook de onderhelft van het overige wortelgedeelte, is valer en langs den achterrand tegen de punt donker okergeel bestoven, de franjelijn echter scherp vaalzwart latende. Evenzoo is ook de zwarte grond der achtervleugels zeer sterk okergeel bestoven en alleen cel 1 *b*, eenige vlekjes achter den dwarsband en de scherpe franjelijn zuiver vaalzwart. Buik en dijen geelwit, de rest der pooten bruingeel met donkerbruine tarseneinden.

Bij een exemplaar ontbreekt de driekante zwarte vlek tegen den voorvleugelwortel geheel en ziet men aldaar slechts eenige zwarte bestuiving; bij een paar anderen is zij veel kleiner, vierkant en hangt onder den wortel van ader 2; bij nog twee is de vlek zeer groot en vereenigt zich met de bijlvormige voorrandsvlek tot een in cel 4 en 5 franjewaarts uitspringenden, naar onderen zeer verbreeden

zwarten dwarsband, die tot ader 1 reikt. De achtervleugels zijn meer standvastig in teekening, doch bij twee voorwerpen ontbreekt het ovale wortelvlekje.

Bij een exemplaar zijn de grondkleur en de franje onder en boven geelwit.

Beide sexen zijn overigens eveneens gekleurd en geteekend, het wijfje heeft slechts een dikker achterlijf en wat meer afgeronde vleugels.

Zes exemplaren, waarbij de vermelde *albino*, zijn door den heer Piepers overgezonden en drie bevinden zich in mijne collectie — allen van Java.